

ЯНУШ ЗАЙДЕЛ

МЕТОДЪТ НА ДОКТОР КВИН

Превод от полски: [Неизвестен], 1970

chitanka.info

Моторът постепенно намали оборотите си и водолетът тежко се отпусна на повърхността на океана.

— Достатъчно, Сато — казах аз, когато плоското дъно на водолета застърга по пясъка.

Аз си свалих ботинките и нагъвайки панталоните, излязох от каютата.

Бързо прекосих залятата от слънце, нажежена палуба. Водата ми се стори студена, макар че тук, на плитчината, тя беше топла като супа. Аз се огледах, Сато махна с ръка и включи отново мотора. Лодката рязко се втурна напред и набирайки скорост, полетя, почти недокосвайки водата.

Почувствувах се самотен. Тук, на брега на това изолирано островче, в южната част на Тихия океан. Но нали то не беше необитаемо! След много години полет в пустотата усещането за самота изглежда най-малко странно.

Там, на „Тритон“, ние бяхме осемнадесет отначало... а после — единадесет, но нашата самота — самотата в космическия кораб — не беше като това. Там в пространството ние бяхме загубени атоми от материята, изолирани единици, бяхме много малко, всеки от нас имаше своето значение, всеки имаше своето място... А тук, обкръжени от множество люде, ние изведнъж станяхме някак си безлични и невзрачни. За няколко десетки години, докато продължаваше полетът, ние просто изостаняхме в развитието си.

Храсталците неочаквано оредяха и преминаха в доста изоставена градина. В далечината, осветени от косите лъчи на слънцето, се белееха стените на къщата. Тя беше двуетажна, построена в някакъв странен архаичен стил. Напомняше миниатюрен дворец от края на второто хилядолетие.

Наистина аз бях предупреден, че тук няма да намеря съвременна техника и цивилизация, но не можех и да помисля, че всичко ще е чак толкова старомодно.

— Това е особено заведение, санаториум, своего рода „психическа карантина“ — казваше вчера полковникът. — Хората, които ще срещнеш там, са били отправени на лечение заради нервно-психически разстройства — в повечето случаи вследствие дълго пребиваване в пустотата, силни преживявания в Космоса или на самотни спътници...

Откъсване от съвременността плюс съответна терапия — това е единственият начин да се помогне на жертвите на нашата шумна цивилизация. Методът на доктор Квин — ръководещия лечебницата от момента на нейното създаване — се основава именно на откъсването на пациента от съвременния начин на живот. Така Квин го изолира от средата, в която е възникнало нарушението на психичното равновесие.

Методът показва задоволителни резултати в шестдесет на сто от случаите. Откакто съществува лечебницата, много пациенти са оздравели. Тези, които не дават надежди за оздравяване, се изпращат след две-три години в специални заведения. Хората, които ти ще завариш в лечебницата, за съжаление са такива, при които психичните изменения са необратими.

От една странична алея се появи висок блондин. Той нямаше повече от тридесет години.

— Здравейте! — каза той свободно, сякаш ме познаваше. — Вие при нас... сам? Без съпровождащ?

„Май че направихме грешка — помислих аз. — Сато трябваше да дойде с мене дотук.“

Обаче лицето на блондина издаваше по-скоро задоволство, отколкото изненада.

— Значи само за профилактика, така ли? — зарадва се той. Примижа с едното си око и свойски ме хвана под ръка. — Като мене. Извинете, наричат ме Лингард. Оле Лингард.

Той крачеше редом и явно нямаше намерение да ме остави.

— Игор Крайс — неохотно казах аз.

Оле рязко се спря и после с един скок ме догони.

— Крайс? От „Тритон“? Много се радвам да се запознаем. Струва ми се, че се върнахте преди една седмица, нали?

— По-точно преди десет дни — казах аз изненадан. — Откъде знаете? Казаха ми, че до вас не идват новини за текущите събития.

— Е, не трябва да се преувеличава, Крайс. Не трябва да се вярва на всичко, което говорят за лечебницата там. Това-онова идва и до нас. Иначе ще умреш от скука. Само че — добави той, поглеждайки ме сериозно — да не сте казали това на Квин. Той е убеден, че такива работи нарушават процеса на лечението. Глупости. Освен мен тук няма повече такива, профилактични. Разбирате ли, само необратими. Излежават си необходимия срок. Но нищо няма да излезе. В главите

им е истинска бъркотия. Нещастници! А ти се върна с „Тритон“ — продължи той след минутка мълчание, преминавайки на ти. — Най-накрая и аз ще узная от първа ръка какво се е случило в действителност. По радиото не съобщават никакви подробности. А мен това до известна степен ме интересува. Отдавна тук не е имало такъв... трансзвезден като тебе. Ти беше втори пилот, нали? — Той нареждаше без прекъсване, сновейки около мене, като се появяваше ту от лявата, ту от дясната страна, ту преграждайки ми пътя. Не млъкна даже, когато влязохме в хола. — Кабинетът на шефа е тук. — Той услужливо ми посочи първата врата вляво. — Когато се освободиш, намини в читалнята да си подрънкаме.

Аз тихичко почуках и бутнах вратата. В стаята, зад голяма старомодна маса, седеше плешив мъж. На носа му висяха очила с металически рамки. Той погледна зад стъклата, усмихна се дружелюбно в отговор на моето „добър ден“ и каза:

— Добре дошли, Крайс, на остров Оор. Наричат ме Квин.

Точно такъв си го представях, макар и да го бяха описали в две думи. Това беше наистина побеляло докторче от стар филм.

— Вие сте се върнали от 61-та на Лебед — каза той, взирайки се в листчето, лежащо на масата му. — Наблюденията на психическото състояние са показали... Така... Колегите ми от Космед намират, че няма нищо сериозно. Известни ли ви са симптомите на тази болест? Да, тук е казано, че сте информиран... И често ли се повтаря това?

— На връщане няколко пъти в интервал от шест-седем дена. На Земята един път. Много неприятно усещане, докторе. Събуждаш се и съвсем не знаеш кой си и къде си. Понякога това трае часове.

— Тъй, тъй — изръмжа Квин. — И това е написано тук. Моля, елате с мен.

Той стана, отвори вратата на съседната стая и ме пусна пред себе си. Докторът едва достигаше до рамото ми. Стаята, в която влязохме, беше навярно нещо като процедурна. В средата имаше голяма маса, отрупана с колби, шишета и медицински инструменти. Всичко това изглеждаше гротескно, сякаш реквизит за „Фауст“. Изобщо всичко наоколо, цялата тази странна лечебница, излъчваше анахронизъм и неправдоподобност. Трудно беше да се повярва, че такава древност се съпротивява упорито на времето и съществува в обкръжение на действителността на двадесет и третия век.

Квин прекъсна моите размишления.

— Виждам, че сте изненадан — забеляза той. — Нормална реакция. Питате се по какъв начин успявам да направя в тази лечебница повече от моите колеги от Космед. Няма никаква загадка. Аз разполагам с най-нова апаратура, но я скривам от очите на пациента. Практиката показва, че всички тези цефалектори, конфликтографи и т.н. действуват неблагоприятно на лечението. Всичко трябва да хармонира с обстановката... Както виждате, у нас съществува доста голяма бърканица на стилове и епохи, но аз се старая да не излизам от рамките на деветнадесетия век... Естествено имам предвид външната страна на нещата. Това, че най-много се срещате с деветнадесети век, е въпрос на лично предпочитание. — Докато говореше, Квин ме настани в меко кресло и омота главата ми с мрежа от електроди и проводници.

— Собствено... Всичко е нормално. Аз не откривам дори нарушение на „празните ритми“, за които пишат в диагнозата. Но затова пък забелязвам нещо... като че ли не сте много уверен в себе си. Разбира се, това може различно да се тълкува. Допълнителните изследвания ще изяснят всичко. А сега... за вас е определена стая № 15. Там ще намерите дневния режим и плана на къщата. Ако скучаете, можете да използвате библиотеката. Не, не — усмихна се той, предугаждайки моя въпрос. — Книгите там не са само от деветнадесетия век. Текстът действа на пациента по-благоприятно от слуховите и зрителните дразнения. Въображението работи въз основа на вътрешни усещания.

Аз се изкачих на втория етаж по широки дървени стълби, които поскърцваха и сякаш се огъваха под краката ми. Опитвах се да отгатна какво от събраното тук е истинска старина и какво — имитация: проядените перила на стълбата, медните обшивки на стъпалата, висящите на стената картини-копия, а може би оригинали, целите напукани?

Досега просто не ми беше останало време да разуча историята на тази лечебница. Всичко стана тъй неочаквано.

* * *

„Крайс, ти просто ни падна от небето“ — каза полковникът, когато след медицинския преглед аз се явих в кабинета му.

Аз се познавах с него още преди полета ми в Космоса. Тогава той беше млад пилот — първа година. Сега гонеше шейсетте. Изглежда, че и той беше летял, но на по-кратки разстояния... В сравнение с него аз икономисах двадесет години живот. Впрочем нямаше време за спомени. Ние веднага пристъпихме към същността на въпроса.

„Ти подхождаш по всички показатели — каза полковникът. — Положението е следното...“

Той говори цял час, но дори да беше продължил повече, нямаше да стана от това по-умен.

„Работата е деликатна и не би могло да се каже безопасна“ — така се бе изразил той.

И все пак аз, след връщането си от дяволски далечната и опасната междузвездна експедиция, се съгласих да участвувам в предложената операция. Впрочем на мен ми се полагаше почивка за сметка на Космоцентъра, бях прелетял вече своите парасеки, а годините за пенсия се изчисляват по земно време. Когато обаче си се представих в ролята на четиридесетгодишен пенсионер, ми стана противно. Чувствувах се виновен пред бившите ми връстници. Сега те би трябвало да бъдат около деветдесет. Неудобно е да мислиш, че си измамил времето... Така реших да не се възползувам от привилегиите си и да не напусна Космоцентъра.

Наистина аз се опасявах за знанията си, които съответствуваха на миналия век, но когато полковникът реши, че за провеждане на операцията, получила условното название „Санаториум“, не може да бъде използван никой друг освен мене, аз веднага се залових за тази възможност.

В стаята на втория етаж намерих приготвени за мен дрехи и домашни пантофи. Тя бе голяма, с два високи прозореца. До стената бе опрян широк креват, в средата имаше маса и два стола. Мебелировката се довършваше от голям, неизвестно защо стърчащ тук шкаф — пациентите идваха в лечебницата без никакви вещи.

На масата имаше план на къщата и дневен режим с часовете за хранене. Погледнах часовника си. Наближаваше пет и до втората закуска имаше още цял час. Въздъхнах тежко и реших да сляза в библиотеката.

Според данните от полковника, в санаториума имаше всичко петима пациенти. Това значително облекчаваше моята задача. В тази изолирана от света групичка хора аз трябваше да открия един човек. Всеки от петимата можеше да се окаже този, който ни интересуваше.

Имената заедно с кратко описание на болестта им имах записани на няколко кадри от една микролента. Но следвайки съвета на полковника, аз бях решил да не използвам записката, докато не си съставя лична представа за всеки поотделно.

В коридора на първия етаж срещнах двама високи мъже в бели престилки — сигурно санитарни. Те ме изгледаха и вежливо се поклониха.

Масивните лавици на библиотеката бяха препълнени с книги. Няколко кресла с високи облегалки, две масички, на които имаше електрически настолни лампи, които приличаха на газени. Всичко създаваше атмосфера на съсредоточеност и спокойствие, но и тук имаше увлечение по старините.

Имах чувството, че се намирам в аптека, видяна някога в някакъв стар филм: на лавиците имаше бели табелки, с тази разлика, че вместо имената на лекарствата на тях бяха написани названията на разделите.

Оле седеше срещу входа. Освен него в стаята имаше още трима души: пълен мъж с тройна гуша, отпуснат в инвалидна количка, и още двама, които не се виждаха от облегалките на креслата в дъното. На моето появяване реагира само Оле. Той се приближи до мене и като ме хвана под ръка, ме поведе към дебелия човек в количката.

— Игор Крайс — Енор Асвиц — представи ни той един на друг, и когато се ръкувахме, добави:

— Игор току-що се е върнал от сектора на Лебед!

Асвиц, безразличен и неподвижен досега, изведнъж се напрегна и бързо се наведе през ръчката на количката към мен. Одеялото, с което беше завит, се изхлузи и аз видях, че двата му крака са ампутирани над коленете.

— Значи това сте вие... Вие се върнахте от 61-та на Лебед? Всичко се нарежда великолепно! Ще ми позволите ли да ви задам няколко въпроса? За мен това е извънредно важно. Моля ви, изслушайте ме внимателно...

— Вероятно ще се учудите... но аз бих искал да зная... там... в пустотата, не сте ли уловили някакви... сигнали от неизвестен

произход? — Асвиц говореше все по-бързо. — Зная, че всичко, което приема антената, се регистрира... На това разчитам. Знаете ли нещо за такива сигнали? Разбирате ли ме? Такива, които са изпратени... не от хората?

За щастие никой не забелязва вълнението, което не успях да скрия при тези думи.

— За какви сигнали говорите? — попитах колкото се може равнодушно. — Имате предвид радиосмущенията?

— Ах, не, не! — нетърпеливо махна с ръка той. — Говоря за сигнали, истински редовни сигнали, може дори деформирани, но закономерни, серийни...

„Не — помислих, — това не може да е този, когото търся. Глупости.“

— За съжаление трябва да ви разочаровам — казах на глас. — Нищо подобно не сме регистрирали нито по време на полета, нито в системата на 61-та. А! Вие се интересувате от контакт с други цивилизации? Много забавно, но признайте, твърде безнадеждна работа! Трябва да ви е известно, че освен тази примитивна „цивилизация“ — ако изобщо може така да се каже — на нито една от планетите от системата „Лаланд-21185“...

— Грешите! — бързо ме прекъсна Асвиц с рязък и недопускащ възражение тон. — Всички вие грешите. Но затова не са виновни нито наблюдателите, нито научните станции. Другояче не може и да бъде! Аз имам лични причини да се интересувам от сигналите в Космоса...

Енор замълча, затвори очи и, изглежда, че потъна в дрямка.

Тайнствени сигнали от Космоса... Аз също имах причини да се интересувам от тях.

Да, имаше такива сигнали. Аз излъгах, когато казах, че не зная нищо за тях. Само че не ги беше уловил нито „Тритон“, нито междузвездните кораби. Беше ги засякъл съвсем случайно един от автоматичните спътници, който измерваше космическото лъчение.

Това беше концентриран поток енергия от вида на твърдите гамалъчи. Ако беше обикновен поток фотони, биха го взели за галактична радиация и щяха да го регистрират в служебния архив на Контрола по радиоактивността. Но както беше забелязал един от сътрудниците на Корада, в този поток бяха налице всички признаци на модулация.

Детайлният анализ показва, че това действително е сложна модулация по неизвестен код...

По направлението на потока се установи приблизително районът на неговото падане. Снопът неразгадани сигнали се фокусираше в южната част на Тихия океан, като образуваше „петно“, с диаметър от няколко десетки километра!

Беше сигурно, че в момента на приемането на сигналите нито един от земните космически кораби не се е намирал в този сектор на небето и нито един изкуствен спътник не е прелетял над този район на океана. Впрочем обект от земен произход не би могъл да бъде и източник на такъв род излъчване — такова нещо все още не ни бе във възможностите.

Остана едно единствено обяснение: сигналите идваха от дълбочината на Космоса.

Впрочем едва ли веднага в Космоцентъра би се създаде толкова шум около тази работа, ако не беше обстоятелството, че в района на Тихия океан, към който се отправяха сигналите, имаше само едно-единствено островче и на него се намираше лечебницата на доктор Квин...

От столетия очакваха сигнали от Космоса. И когато те дойдоха, се оказа, че не са адресирани до човечеството... Във всеки случай не към цялото човечество!

Кой можеше да бъде тайнственият адресант? Земен познат или може би пратеник на неизвестните същества от Космоса?

От само себе си изникна съблазнителната хипотеза: на острова, в заведението на Квин се намират хора, които в миналото си са имали контакти с Космоса. Не беше изключено по време на полет извън пределите на Слънчевата система някой от пациентите да се е сблъскал с чужди същества, които са го направили — със или без негово знание — свой шпионин, диверсант или само обикновен наблюдател на човешкото общество. Тази хипотеза се поддържаше от вида на сигналите: те бяха или информация, предназначена за този човек, или импулси, с помощта на които се направляваше неговото поведение.

За да се провери тази хипотеза, трябваше да се установи положението на източника на сигналите, както и тайнственият им земен получател. Но преди всичко трябваше да се изясни какво става в лечебницата.

Ето с каква цел пристигнах на острова. Моята задача, секретна до такава степен, че за мен знаеха само трима души, беше откриването на *този* човек.

Тъй като аз току-що се бях върнал от междузвезден полет, без да будя подозрение, можех да дойда тук като болен с диагноза, редактирана от космедовските лекари-психиатри.

Да откриеш човек с подозрително поведение сред хора с нарушено психическо равновесие и памет — това беше почти безнадеждна работа.

Вниманието и предпазливостта бяха главните условия за моя успех. Никой не трябваше дори да подозре, че тайните сигнали бяха престанали да бъдат тайна. А това именно беше най-трудното.

Асвиц не спеше. След малко той изръмжа:

— Да... лично съм заинтересован от космическите сигнали.

— По какви причини? — уж между другото попитах аз.

— О, това е дълга история — каза той, като примижа меланхолично и се настани по-удобно в количката.

Без да обръщам внимание на ироничната усмивка на Лингард, аз се престорих на много заинтригуван.

— Знаете ли защо нямам крака? — тихо започна Енор. — Не, разбира се, не знаете, откъде бихте могли да знаете... Това беше на Луната. Базата „Селен-2“.

— Но... — изпуснах се аз — „Селен-2“ беше ликвидирана преди седемдесет години!

— Е, и какво? — Енор ме погледна със съжаление. — Аз бях още в 2003 година.

— Ах, вие сте летели към звездите?

— Летял, не летял... Би могло тъй да се каже. — Енор се разсмя и гушата му се затресе. — В известен, в известен смисъл — повтори той, като че ли се наслаждаваше от звука на тези думи. — Слушайте. Аз работех на „Селен“ от самото начало. Началник на връзката, ясно ли е? Тогава това беше ужасно примитивна работа. Всички радиотелескопи — смешно е да се каже дори... Но в 2003... мене ме отвлякоха! Тук, в нашата система, в това време се намираше кораб от Денеб, от Алфа на Лебед!

— Не мога да си спомня — хладно казах аз. — В 2132 година аз учех космика при Чианти в Рим. Но никой нищо не каза за такава

посещение.

— Ех, Крайс! — недоволено се намръщи Енор. — Вие сам знаете какво време беше тогава: смешни радиотелескопи, съвършено слепи за гравивектора на обединения трипол... Те не откриха нищо. Денебяните изпратиха разузнавачи на Луната и ме отвлякоха със себе си.

— На „Денеб“?

— Че къде другаде? Разбира се, в системата „Денеб“!

— А после? Върнаха ви обратно?

— Не е точно така. На Луната те предварително оставиха възпроизвеждащо устройство, а мене... ме ретранслираха! Разбирате ли? Разложен на импулси, на вълнови редове, ме пренесоха отново на Луната. Приемникът възпроизвеждаше моята материална обвивка. Само че както виждате, това не можа да стане напълно. Навярно част от вълните са се разсеяли, отразили са се някъде или нещо подобно. Възстановиха ме, но не напълно... Моите крака... блуждаят някъде там, в пространството... Ако можех да отлетя на Луната... Тяхното устройство е все още там, те го скриха в скалните пукнатини на склона Хипарх... Вероятно ще разберат и ще изпратят недостигащите части на моята вълнова схема! Разбира се, че ще го направят, длъжни са да го направят!

Лицето на Енор се наля с кръв, очите му се зачервиха, той се задъхваше.

— Молих — крещеше той, — аз молих всички: бъдете внимателни, регистрирайте сигналите! Вероятно те са се заблудили и кръжат някъде в пустотата... Отразяват се от планетите, менят направлението си, мятат се между ръкавите на Галактиката... Да се зарегистрира, да се зарегистрира, после ще се възпроизвежда... и аз отново ще мога да ходя...

Крясъците му ставаха все по-безсмислени. Това, което говореше в началото, изглеждаше поне правдоподобно. Но сега явно бълнуваше. Погледнах към Оле. Той невъзмутимо кимаше с глава.

След няколко минути Енор се успокои. Отпусна се безсилно на облегалката на количката си, пое няколко пъти дълбоко дъх и ме погледна с по-съсредоточен поглед.

Въпреки отблъскващото впечатление, което правеше подпухналата му физиономия, не можех да не му съчувствувам.

— Асвиц — меко започнах аз, — не сте ли се опитали да ходите с протези? Има отлични протези, с биотокове?

— Глупости! — рязко ме прекъсна той. — Нито една протеза не може да замени краката!

— Прав сте! — съгласих се аз. — А... пластичната и възстановителната хирургия... струва ми се, че сега тя е способна...

— Да възпроизвежда? — той се разсмя. — Вярно, предлагаха ми. Но аз не се съгласих.

— Защо?

— Помислете само — да допуснем, че се съглася. Възпроизведат ми краката. А какво те стане, ако точно тогава денебяните ми изпратят собствените? Рано или късно те ще го направят... Те могат. И са длъжни. Всичко стана по тяхна вина. Трябваше веднага да изпратят дублирана серия, а не единичен ред импулси! Помислете, Крайс! Ако разреши да ми възпроизведат краката, а след това те ми изпратят собствените... — Енор се заля в язвителен смях. — За какъв дявол са ми четири крака, Крайс, за какъв дявол? Да не съм крава. Или куче? Сам виждате, че не съм!

Поразен от желязната логика на лудия, аз мълчаливо гледах как, задъхвайки се от спазматичен смях, той подкара към изхода количката си. Смяхът му още дълго гърмеше в пустия коридор.

Оле ме погледна многозначително и се почука по челото. От креслото в ъгъла се надигна малко невзрачно човече. То тръгна към вратата, но когато мина покрай мене, рязко се обърна и спря, сякаш си спомни нещо...

— Енор пак си дърдори своето — каза той с приглушен глас. — Не вярвайте, Крайс, не вярвайте нито на една дума! След нещастieto всичко му се е объркало в главата. От време на време бълнува, но аз най-добре зная, че никакви разумни същества, никаква цивилизация няма в системата „Денеб“! Всичко това са глупости и измислици! Четири безжизнени планети, големи като изстинали слънца, гравитацията им би направила човека на пита...

— А вие откъде знаете?

— Зная — каза той решително и твърдо, после добави, протягайки малката си ръка: — Ансат Четвърти Квандр. Това е името ми. Освен това — сайнтор по космогония... Това е научна степен. Изненадан ли сте? Не ме учудва. Няма да ви давам обяснения.

Извинете, но е безсмислено. Все едно, нито ще повярвате, нито ще разберете... Това е извън вашата компетентност. Като че ли можете да обясните диференциалните изчисления на троглодитите или — общата теория на относителността на маймуната... Да, изглежда добре схванах дистанцията, която ни разделя. Извинете...

Като каза това, той се поклони и излезе от библиотеката.

— Не се радвай. Няма да ти се размине животоописание то на този кретен — изръмжа Оле. — Рано или късно той го разказва на всеки.

— И на тебе ли?

— Разбира се. Аз съм тук от шест месеца, а той — повече от година.

— И какво разказва?

— А, надминава даже Енор. „Ансат Четвърти Квандр“ — добре го е измислил! — прихна Оле. — И всичко останало като че ли изсмукано от пръстите. Твърди, че е попаднал тук от бъдещето! Участва — така казва — в междугалактическа експедиция, която се отправила към Земята в двадесет и шестия век. След триста години, разбираш ли? Разказва, че попаднал в зоната на някакво „отрицателно време“... не, нарича го „изолирана сфера на антивремето“... умно, а? И вместо да си седи в двадесет и шестия век, антивремето взело, че го отхвърлило и той попаднал в двадесет и третия. Пълен абсурд, какво ще кажеш?

— А... в действителност кой е той?

— Твърде мътна история... — като се колебаеше, каза Оле. — Върнал се на Земята с някакъв кораб, който не се числял в никакъв списък. Изглежда, ракетата е била стара и изпратена отдавна... Знаеш какъв хаос е царял в тия времена. Всеки център, всяка, макар и най-малката държава считала за своя главна цел и въпрос на чест да изпрати към звездите собствена експедиция. Архивите от това време са абсолютна каша. Изглежда, че документите на експедицията са се изгубили, а на кораба не намерили никакви данни, по които би могло да се установи самоличността на пилота. Може би лудият ги унищожил. Другарите му загинали някъде в пустотата, той пролежал в анабиоза дявол знае колко време, после се събудил и „мръднал“ от мъка.

— Значи той твърди — казах аз, — че неговата експедиция тепърва ще тръгне... след триста години?

— Точно така. И ужасно съжالياва, че е попаднал в примката на времето: след няколко години той ще умре, после ще се роди отново в двадесет и шестия век, за да започне отначало своето пътешествие с известните вече резултати. И така до безкрайност.

— Оригинална идея, трябва да се признае.

— О, да. В главите им винаги идват оригинални идеи. А после не можеш да ги избиеш оттам. Ето до какво довежда самотата в Космоса...

Ние дълго мълчахме.

— А ти, Оле? — внимателно попитах накрая аз. — Ти също ли си летял?

— Дребна работа. На близки разстояния. Първо практика, а после изпитни полети. Това беше всичко. И с него се свърши. Но моята история не прилича на фантастичните разкази на нашите бедняци. Тя е съвсем истинска и затова не е така ефектна и интригуваща... Просто претърпях шок и се възстановявам — това е всичко... Лекарите казват, че отново ще мога да летя на „Патрула“. Отегчителна работа, но какво да се прави, рядко изпращат междузвездни експедиции. Моята история е кратка и простичка...

Казах, че ще я чуя с удоволствие. Лингард кимна, настани се удобно в креслото и започна с безцветен, глух глас:

— Аз бях в трети курс, когато ме назначиха на „Краб“ — малък, двуместен патрулен кораб със среден радиус на действие. Трябваше да се прелети известно количество космически единици, после да се издържи изпит и така се получаваше право за самостоятелни полети.

Със своя инструктор аз се запознах едва в кабината на „Краб“. Той седеше в дясното кресло. Поздрави ме и протегна ръка. Гласът му беше приятен, равен и звучен. Това е всичко, което можех да кажа за него след първия полет. Скафандърът и голямото кълбо на шлема изцяло закриваха тялото му. Впрочем и аз бях облечен по същия начин.

Той беше идеален командир и пилот с изключителни способности. Дори и за мен, новака, това пролича още при първите маневри.

През цялото време, докато управлявах кораба, неговите ръце меко лежаха върху дублиращите ръчки. И всяко мое движение

предизвикваше незабавна реакция в тия сякаш недодялани, навлечени с дебели ръкавици ръце. Понякога дори ми се струваше, че той предвижда моите грешки и ги поправя, преди да съм ги извършил. Това беше необикновено. Благодарение на неговото присъствие, което никога не се натрапваше, у мен се създаде увереността, че сме абсолютно гарантирани от нещастни случаи. Дори когато той седеше неподвижно в креслото и изглеждаше заспал, аз се чувствувах в безопасност. Понякога ми се струваше, че той въобще не спи или само едва, едва дреме... При най-малкото ратърсване на кораба или от съскането на праховите локатори веднага се събуждаше.

Първият ни общ рейс продължи две седмици. След това се отправихме към пояса на астероидите, където аз трябваше да демонстрирам навигаторските си способности. Програмата на изпита предвиждаше кацане на Церера, демонтаж на една от баките с гориво и още няколко теста в условия на ограничена връзка.

Аз извърших всичко с необичайна лекота. Присъствието на командира ми действуваше успокояващо. Струваше ми се, че не направих никаква грешка. Когато се връщяхме, той каза: „Ти издържа“. Бях благодарен, че е винаги така сдържан. Никога не го бях виждал без скафандър или извън кабината на ракетата. Когато излизах, той оставаше след мене, за да провери бележките в бордовия дневник. Педантизмът и скрупулите му бяха поразителни.

Когато след изпита се връщяхме по познатия вече маршрут, аз си мислех, че и след сто години няма да мога да достигна неговото майсторство. Не би следвало да дават на младите пилоти такива инструктори. С такъв учител губиш чувството за собствено значение, макар и да си уверен, че докато той е в ракетата, нищо лошо няма да се случи.

Веднъж, когато летяхме към Земята и както винаги всичко си беше наред, му предложих да изиграем една партия шах. Той се съгласи.

Играехме наум, без дъска. За мен това беше доста трудно, но се стараех да не го показвам. Затова пък той играеше отлично.

Направих поредния ход и дълго чаках за отговор. Никога не се беше бавил толкова... Помислих, че е заспал. Обадих се едва след двадесет минути. Той не ми отвърна.

Обезпокоен, се наведох към него, но ми пречеха коланите. Откопчах ги и заплувах във въздуха. Докоснах ръката му. Това беше ръка на мъртвец! Добрах се до главата му и погледнах под шлема. За първи път виждах лицето му така близко. Видя ми се неестествено. Очите му бяха отворени, неподвижни, без израз. Дръпнах го за безжизнената ръка и наведнъж тя бавно започна да се свива около китката ми. Твърдите пръсти спазматично се стегнаха, тъй че извиках от болка. Тялото не трепна, сякаш само ръката живееше самостоятелен живот. Дръпнах се назад, за да се освободя. Безрезултатно.

В страха си хванах със свободната си ръка нагръдника на командира и го дръпнах с всички сили. Закопчалката се поддаде и тогава... тогава пред очите ми се показа това, което беше вътре... Вместо човешко тяло видях преплетени кабели, хидравлични проводни, механизми, електронни елементи...

Изгубих власт над себе си... Като продължавах да си дърпам ръката, скочих на креслото и с кованите си обувки започнах да ритам куклата, която беше мой командир... Някакъв проводник се скъса, мазно петно масло се просмука на скафандъра. Напрежението отслабна и мъртвата механическа ръка пусна китката ми.

Това беше машина! Не човек, а манекен, механичен изпълнител, съединен с електронната изчислителна машина на ракетата!

Това беше опит, разбираш ли? Изпитвали са не мен, а тази машина. А аз... аз трябвало да се държа така, като че ли с мен е опитен пилот... Поставили ми кукла, която имитира човек, без да ме предупредят! И тя се развали. Аз бях неин дубльор за всеки случай...

От самоувереността ми не остана и следа.

Успях едва-едва да въведа ракетата в орбита на спътник, докато ме прибра друг патрул.

Оле замлъкна, загледан в една точка на стената.

— Ето какъв беше моят командир... — продължи след време той с оттенък на ирония в гласа. — Откровено казано, аз го бях обикнал. Той беше за мене образец, непостижим идеал. Аз се бях привързал към него, а той се оказа мерзък механичен манекен, робот...

Той премести погледа си към мен и известно време ме гледа със странна подозрителност. Изведнъж очите му се разшириха, загоряха с див блясък и преди да успея да се отдръпна, той се нахвърли върху ми.

— Ти? Ти? — крещеше той, хващайки ме за гърдите. — Ти също си *робот*!

Без да съобразява, той започна да ме тегли за джоба на самото. Опитвайки се да се освободя, аз го хванах машинално за китката на ръката. Тогава той започна да крещи:

— Вън! Вън!!! Пусни ме, веднага ме пусни! Ах ти, гаден автомат! Изключи се, веднага се изключи! Ти си изкуствен!

Той отскочи, издърпвайки си ръката. Неочаквано зад него се появи чернокос гигант — изглежда този, който седеше в ъгъла. Той хвана виещия Оле под мишниците и го извлече на коридора. Чух как извика с дебел бас:

— Санитар! Лингард пак има пристъп! Вземете го!

След малко той се обърна към мен и каза:

— Не се безпокой. За него това е в реда на нещата. Повтаря историята си на всеки новак... След час ще му мине и той ще го забрави. Казвам се Конти — добави той, като ми стисна ръката. После се наведе и прошепна: — Но това не е моето истинско име. Всъщност мен ме няма. По-точно аз не съм човек! — обясни той, като видя, че се изплаших. — Аз съм подменен, разбираш ли? Истинският Конти остана на шестата планета от системата „Вега“. Вместо него изпратиха мен! Но... — той сложи пръст на устните си — никому нито дума! Зная, че ти също... разбираш ли? Галактяните, нали? Тебе също, зная! Своя човек аз винаги познавам, не се бой. А тукашните не могат. Ние трябва да държим един на друг — той ме потупа по рамото така, че аз залитнах. — Разбрахме се, нали? Ние ще им...

Той махна неопределено с ръка, заговорнически намигна и излезе.

Аз останах сам в библиотеката.

Огледах стените и рафтовете. Проверих не се ли крие някой зад облегалките на креслата и се приближих към масичката, на която лежах книги. Това бяха много стари книги, вероятно от двадесетия век. Разбира се, факсимилета на оригиналите, но отпечатани на тъкан, великолепно имитираща стара хартия.

Погледнах заглавието на една от тях: Станислав Лем, събрани съчинения, том шести... Класик на научната фантастика. Тази книга четеше Енор...

А „човекът на бъдещето“, сайнторът по космогония Квандр, четеше „Машина на времето“ от Уелс. Между редовете и по полетата имаше ръкописни бележки. Там, където пътешественикът във времето разказваше за своето пътуване в бъдещето, прочетох: „Глупост! Пълен абсурд!“, по-нататък: „Браво! Гениална интуиция!“, а няколко реда по-долу: „Тук го е пресолил! Оптимист!“.

Изглеждаше като че ли авторът на забележките бе сравнявал фантастичните видения на пътешественика с някаква действителност.

Помислих, че Квин напразно разрешава на пациентите си да четат книги, от които могат да черпят материал за измислиците си. Но нали той си имаше свои методи...

Настанявайки се по-удобно в ъгъла, аз извадих микролентата и лупата. Намерих характеристиките на тримата познати. За Квандр не бях сигурен, защото не знаех истинското му име.

Що се отнасяше до Оле Лингард, работата беше твърде ясна. Сведенията, които имах от микролентата напълно съвпадаха с това, което той ми разказа за себе си. Неговият случай бе определен като „аналогово разстройство, предизвикващо истерична реакция на страх“.

Историята на болестта на Енор твърде малко съответствуваше на разказа му. Енор никога не беше летял по-далече от Луната. Той действително беше служил на „Селен“ като млад практикант, но за твърде кратко време. В момента на загадъчната и досега катастрофа на база „Селен“ той ще трябва да е бил не повече от двадесетгодишен. При експлозията беше загубил двата си крака. Намерили го във втория стадий на клинична смърт с начало на структурни изменения в мозъка. Неколкократните опити да се направи присаждане на мозъчна тъкан не дали задоволителни резултати. Оставили го в анабиоза и двадесет години чакали да се развие регенерационната хирургия на мозъка. Следващите опити дали значително по-добри резултати.

Енор изглеждал съвършено нормален и въпреки това когато му предложили да регенерират загубените крайници, той протестираше. Именно оттогава започнал да разказва невероятната си история за жителите от системата „Денеб“. Известно време работил в службата за космическа връзка със Земята, но все по-често искал да отлети на Луната. По-късно неговото състояние се влошило. Изпратили го в лечебницата на Квин. Петгодишното лечение със специални методи не

дало никакъв резултат. Енор продължавал да разказва своята измислена история, допълвайки я всеки път с нови детайли.

Последна беше картичката на Конти.

„Ал Конти, участник в експедицията на Корал в системата «Крюгер–60». Планетолог. На третата планета от системата се загубил заедно с пилота Лоран. След три дни усилията за намирането им били прекратени. Но няколко часа по-късно неочаквано Конти се появил сам. Той бил крайно изтощен. Освен това проявявал признаци на психическо разстройство и частична загуба на паметта. На въпросите за пилота и ротоплана той не можел да отговори нищо. Възобновили търсенията, но никакви следи от тях не били намерени.

И досега Конти не може да даде задоволително обяснение на случилото се. Той няколко пъти променял показанията си, макар че, явно било, нито едно от тях не отговаря на истината.

В лечебницата на доктор Квин той бил изпратен почти веднага след завръщането си. Намира се тук почти година и половина. Засега паметта му не се е влошила.“

Прочетох тези редове и още веднъж се опитах да си представя всеки един.

Възможно ли бе някой от тях да бъде агент на чужда цивилизация? И да, и не. Всеки можеше да бъде вербуван на някоя от далечните планетни системи.

Как на това самотно островче да намеря този, за когото бяха адресирани тайнствените сигнали от Космоса?

Възможно бе тия, които изпращаха сигналите, вече да са разбрали, че сме ги засекли? И какво бе всичко това — едностранно предаване на инструкции или периодична размяна на информация?...

Санитарят прекъсна разсъжденията ми. Бяха донесли обеда ми. До прибора ми лежеше лист от бележник, на който с нетърпелив почерк беше написано: „За вас е получена радиотелеграма от командването. Присвоено ви е звание трансзвезден пилот, трети клас. Освен това Кей ви изпраща поздрав. Квин.“

Прочетох два пъти кратката бележка. „Кей“ значеше сигнали „трети клас“ — времето на появяването им. Проверих по кодовата таблица. Това беше се случило между пет и пет и половина... Значи след моето пристигане в лечебницата, по времето, когато аз разговарях... чакай, с кого разговарях тогава?

Имах добра памет, освен това бях внимавал.

В библиотеката слязох в четири и петдесет и четири. От този момент всичките четирима бяха там. Енор напусна стаята след десет минути. След някакви си две минути излезе Квандр (как по дяволите го наричат наистина?). Конти изведе Оле след около двадесет и пет минути...

„По дяволите — помислих си. — Те всички се измъкнаха в продължение на половин час.“

Позвъних на санитаря и го помолих да попита доктора за подробности за телеграмата. Не бях успял да довърша обяда си и той се върна с отговор.

„Командуването обяснява, че класът е присвоен в съответствие с пункт четвърти от осемнадесетия параграф, с всички произтичащи от това права. Квин.“

Погледнах кода. Значи така: сигналите са били приети от петнадесет часа и десет минути до петнадесет и единадесет. В това време аз разговарях с Оле. Най-вероятно е, че те не са били предназначени за него.

На вратата се почука. Едва успях да скрия записката и се появи черната грива на Конти.

— Да вървим! — намигайки каза той.

Без да попитам каквото и да било, аз го последвах по коридора. Той бутна една от вратите и ме пусна пред себе си.

В средата на стаята седеше в количката си Енор. Когато влязохме, той трепна и се опита да скрие нещо под одеялото.

— Не се бой, старче. Тук всички сме свои — успокой го Ал.

Сакатият криеше под одеялото саморъчно направен радиоприемник.

— Енор е електроинженер — обясни Ал. — Направи приемник почти от нищо. Така разбираме какво става по света. Може да се хване Нова Зеландия и някои от станциите на Антарктида. Единственото радио се намира при шефа, но то винаги е заключено.

— Старецът направи грешка — засмя се Енор. — Помоли ме да му поправа радиото. Поправял съм и по-сложни апарати! Измених малко схемата и си прибрах няколко детайла...

— На какви вълни работи? — попитах аз, като се мъчех да изглеждам колкото се може по-безразличен.

— Какви ти трябва? — гордо се усмихна Енор.
— Никакви, просто питам.
— Мога да ти предложа до петстотин мегахерца.
— Но нали ултракъсите вълни не могат да достигнат остров Оор? — попитах аз.
Енор хитро се усмихна.
— Мислиш, че за удоволствие слушам радио? Аз зная какво правя... Обикновено те работят на ултракъси вълни. Тия, от „Денеб“, за които вече ти говорих. Аз трябва да бъда нащрек, да слушам.
— Добре, добре! — прекъсна ме Ал, като ме побутваше с лакът.
— Дай Нова Зеландия, сега ще има новини.
Радиото захърка, после неочаквано се чу гласът на диктора.
„Ето как пристигат тук новините от външния свят!“ — помислих си аз и попитах:
— Всички ли го слушате?
— Всички освен този идиот Либнер...
— Този пък кой е?
— Е, Ансант Четвърти Квандр. И има още един, на когото не се доверяваме — обясни Енор. — Той е тук от четири дни. Навярно още не си го видял — седи по цял ден в стаята си и гледа тавана.
— Нарича се Берт Затл, нещо такова — измърмори Ал.
Трепнах. Името и презимето ми бяха познати!
— Да не е случайно от експедицията на Брант през сто и осемдесета година?
— Май че да... — замисли се Ал. — Помня, че така ми отговори докторът, когато го попитах що за птица е.
Да... Това *можеше* да бъде същият Берт, когото аз познавах. Той излетя една година преди мене, но в противоположна посока. И пътят му беше по-кратък. Трябваше да го видя!
— В коя стая живее Затл? — попитах аз, като търпеливо изслушах новините, които сега никак не ме интересуваха.
— В четиринадесета, до тебе — обясни Ал. — Но не те съветвам да ходиш при него. Дяволски скучен тип. Никога не забелязва.
— И отдавна ли се е върнал? — продължих аз. — Още не съм прегледал последните броеве на бюлетина и не зная кои експедиции са се върнали. А Берт като че ли познавам от Учебната. Заедно завършихме...

— Експедицията на Брант се върна преди три години. Те загубиха доста хора — каза Енор, криейки приемника под разпраната тапицерия на количката си.

— Ще си вървя — неуверено промърморих аз.

Ал излезе след мен. Помислих, че пак ще ми досажда с тайнствените си съобщения, но той само ме изпрати.

Когато минавахме покрай четиринадесетата стая, оттам, мърморейки нещо под носа си, излезе един от санитарите и заслиза по стълбите.

— Какво му е? — попита подире му Ал.

— А, дяволите да го вземат! — изруга санитарят. — От два дни не е ял. Нека шефът сам се разправя с него.

В стаята ми светеше. На масата беше сервирана вечерята.

След вечерята си легнах и, изглежда, веднага съм заспал. Разбуди ме някакъв звук. Не се помръднах, стараех се да дишам равномерно. Нищо.

Сторило ми се е.

Изведнъж нещо затрополи по пода до самото ми легло.

„Мишка — помислих — или някакво животинче се е вмъкнало през прозореца. Гущер? Не... Твърде добре се чува. Трябва да проверя.“

Щракнах контакта над главата си. Заслепен от светлината, се опитах да огледам ъглите на стаята. И да е било мишка, ще е успяла да се скрие в някоя дупка. Погледнах останките от храната. Късчетата хляб бяха непокътнати.

„Сигурно е мишка“ — успокоявах се аз, като загасвах лампата.

Наближаваше единадесет. Значи съм спал около час.

В коридора се чува стъпки. След минута изскърца вратата на съседната стая. Чух гласа на санитаря:

— Слушайте, Затл, докторът ви моли да слезете при него в кабинета. Не ми се ще да ви чакам дълго, може би ще слезете сам?

Стъпките на санитаря пак прозвучаха в коридора, навярно Затл се беше съгласил да слезе сам.

„Прекрасна възможност да го видя!“

В този момент в ъгъла се чу шум.

— По дяволите! Не ме оставяш да спя! — измърморих аз, станах и наметнах халата си.

В коридора се разнесе шляпане на домашни пантофи. Затл отиваше към шефа. Доближих се до вратата и без да паля светлината, внимателно я отворих. За съжаление тя се отвори така, че от нея не се виждаше частта на коридора, по която вървеше Затл. Затова пък видях вратата на четиринадесета стая. Той я беше оставил отворена. Вътре светеше.

Няколко секунди аз нерешително стоях на прага. Искаше ми се на всяка цена да видя Затл, когато се връща.

Изведнъж откъм стълбата отново се чува тежки стъпки. След минута се появиха санитарите, които носеха носилка. На нея лежеше човек. Профилът му се мерна толкова бързо, че дори не можах да разбера виждал ли съм това лице.

Първият санитар бутна с крак вратата на четиринадесета стая. Те внесоха носилката и почти веднага излязоха, като загасиха светлината и затвориха след себе си.

Известно време се колебах, после решително тръгнах към стаята на Затл.

„Трябва най-после да го видя. Изглежда, че са му дали някакво приспивателно — помислих аз. — Ще го разгледам, докато спи.“

В стаята беше тъмно. Ивица светлина от коридора осветяваше лицето на лежащия на кревата човек. От пръв поглед разбрах: това не беше Берт... Но все пак аз бях виждал някъде това лице... Вероятно след завръщането ми, само че къде?

„Странно — помислих. — Защо този беше тук под чуждо име? Трябва колкото се може по-скоро да разбера това.“

Затворих тихо вратата и слязох долу. От кабинета на Квин дочух разговор.

Почуках и без да дочакам отговор, натиснах бравата. Пред огромен шкаф, натъпкан с тежки папки, стоеше Квин, а редом с него — висок мъж, чиято глава достигаше най-горната полица. Квин имаше леко смутен вид. Огледах високия и едва сдържах удивлението си: пред мен стоеше същият този мним Затл, когото току-що видях заспал дълбоко в стаята.

„Има само една стълба — ми мина през главата. — Той не би могъл да слезе преди мене.“

— Вие... не спите ли? — измъчено се усмихна Квин.

— Не мога — казах аз с възможния най-сънен глас. — В стаята има мишки.

— Мишки? — учуди се докторът. — Видяхте ли ги?

— Не. Беше тъмно, а когато запалих лампата, те избягаха.

Квин въздъхна с явно облекчение:

— Грешите. Това не са били мишки. Вероятно сте забравили да затворите прозореца. Трябва да го затваряте или да му се сложи мрежа. Иначе всяка нощ ще ви будят неканени гости. Това са коалите — разновидност на малките мечки. Някой ги е пренесъл тук от Австралия. В градината има много евкалипти; коалата се храни с листата им. Опиват се от тях и висят по клоните, затъпели до такава степен, че можеш да ги хванеш с голи ръце. Чак през нощта изтрезняват и започват да се разхождат. Имат си тайни входове за къщата и понякога даже мрежите не помагат. Впрочем те са съвсем безопасни и въобще твърде мили. — Квин извади от едно чекмедже малък пулверизатор. — Напръскайте това в стаята. Миризмата е малко остра, но поносима за човека, а те не я обичат.

— Благодаря! — казах аз и погледнах изкосо мнимия Затл. — Лека нощ!

— Почакайте... — спря ме Квин. — Струва ми се, че имах нещо за вас.

Той излезе от кабинета и старателно затвори вратата. Останах насаме с човека, който имаше способността да се намира на две места едновременно.

— Извинете, не сте ли вие Берт Затл от експедицията на Брант? — усмихнах се вежливо аз.

Той ме погледна мрачно и отговори:

— Да. И какво?

— Не ме ли помните? — многозначително го попитах.

— Не. А вие мене?

— Също не!

— Хубаво... — каза той и по лицето му цъфна иронична усмивка.

— Не е чак толкова хубаво — отговорих аз. — Аз познавам Берт Затл още преди да замине за Фамалгаут.

Той ме погледна с враждебен блясък в очите. В този момент се върна докторът.

— Извинете, Крайс. Ще остане за утре, не мога да си намеря ключа от шкафа. Затл, вие също можете да си вървите. Лека нощ!

Той вежливо се поклони и разтвори пред нас вратата. Затл излезе пръв. Аз го последвах. На стълбището той неочаквано се обърна, приближи се до мене и изръмжа:

— Аз съм Берт Затл! Запиши си това на носа!

После продължи нататък. Спря се до стаята си и изведнъж замря. Бравата на вратата, която се намираще на дъното на коридора, леко се движеше, като че ли някой я затваряше отвътре. Затл ми хвърли бърз поглед, после рязко отвори вратата на своята стая и изчезна вътре. Забелязах, че лампата беше запалена.

Аз се приближих бързо и надникнах. Затл седеше на края на кревата и си сваляше домашните пантофи. Затворих, преди да успее да си вдигне главата.

В моята стая всичко беше, както преди. Напръсках ъглите и перваза на прозореца с пулверизатора. Миризмата беше слаба и непозната за мен.

„Затл е най-подозрителен — помислих, като си лягах. — Въпреки че сигналите са се появили преди седмица, а той е тук от четири дни... Може да е изпратен да го приеме... Но къде съм виждал това лице?“

* * *

Събудих се с мъка. Беше вече твърде късно и затова се изненадах, че кафето в порцелановия кафеник е горещо.

„Донесли са го току-що — помислих аз. — А откъде са знаели докога ще спя?“

Докато закусвах, аз си припомнях събитията от миналия ден. Каква беше тази врата в дъното на коридора? Доколкото знаех, освен мене и съседът от четиринадесета стая на този етаж не живееше никой. Опитах се да си представя какви помещения се намират на първия етаж. Може би има още една стълба? Това ще обясни вчерашното появяване на Затл в кабинета... Значи той е в заговор с Квин... Но тонът му на стълбата говореше обратното. Затл явно разбираше, че аз зная това, което знаеше и той.

„Ами ако този... Затл е дошъл тук със същата задача като мене? Ако и той по заповед на ръководството следи някого... да кажем дори мен?“

Бяха ме изпратили тук, за да намеря тайнствения адресант на сигналите. Но ако са се съмнявали и в мене? Изпратили са ме тук, на това безлюдно място, и за да приспят бдителността ми, бяха измислили тази „секретна мисия“... А най-вероятното беше, че съм се побъркал. Разтревожен, аз погледнах характеристиката на Затл. Тя беше за този Затл, когото познавах: завърнал се от експедицията на Брант, работел в лунната служба. Но лицето? Лицето бе на съвършено друг човек.

Единственият начин да разбере всичко докрай беше разговор с полковника. Ние имахме установена връзка и дори възможност за личен контакт.

Слязох при Квин и го помолих, колкото се може по-деликатно, да изпрати поздравителна телеграма до една жена.

Квин се усмихна и ме заплаши с пръст:

— Ох, Крайс, Крайс! — каза той добродушно. — Методът ми на лечение се гради върху пълната изолация на пациента от чудовищната мелница на съвременната цивилизация. А вие като че ли не можете да се откъснете... Трябва да забравите, че имам радиопредавател... Е, добре, добре, но това е за последен път...

Той взе листчето с текста и се скри зад вратата, която свързваше кабинета с радиостанцията. Аз излязох в градината. Наближаваше дванадесет и слънцето препичаше немилостиво. На скамейката, под сянката на храстите, дремеше някакъв човек. Когато го доближих, той се размърда и ме погледна. Беше Затл... Изпрати ме с поглед до завоя на алеята.

Обикаляйки около къщата, попаднах на санитарите. Нарамили лопати, те се връщаха от работа.

— Вие ли поддържате лехите? — попитах аз. По-високият — когото наричаха Филип — се спря и каза:

— Ако не бяхме ние, тук всичко щеше да обрасне за едно лято. Освен това... — добави той — нали нещо трябва да се прави. Иначе ще умреш от скука.

Вторият санитар седеше мълчаливо на няколко крачки от нас и нетърпеливо ровеше с носа на обувката си пясъка на пътеката.

— Отдавна ли работите тук?

— Близо година — каза Филип. — Докторът освободи предишните. Те твърде често отсъствуваха, имаха семейства. А тук трябва да има постоянно хора, особено когато пациентите са много.

— А вие нямате ли семейства?

— Не. Аз съм ергенин, а Руди — вдовец.

Поклатих глава и като не знаех за какво още да попитам, тръгнах покрай живия плет, който ограждаше къщата.

— Не навлизайте в гората — извика Филип. — Пълно е със змии!

Обърнах се и кимнах с глава. Нямах намерение да се отдалечавам, защото чаках бърз разговор с полковника.

Зад къщата сред кръгла цветна леха се издигаше паметник. Изглеждаше направен от камък и се извисяваше към небето.

„Изглежда, че е паметник на космонавтите!“ — реших аз, без да приближа, за да не стъпча цветята наоколо. После разгледах задната част на градината. На клоните на евкалиптите наистина висяха пияни мечета коала. Когато се връщах, имах чувството, че нещо в тази градина не ми достига и едва когато видях Филип, който идваше срещу мен, съобразих: никъде не се виждаше разкопано...

Филип ме спря и каза, като понижи доверително гласа си:

— Ще има инспекция от Космед. Докторът моли да не се отдалечавате от къщата.

Значи моята телеграма беше свършила работа. А сега какво щях да кажа на полковника? Че Затл не е Затл или че по някакъв вълшебен начин се е спунал от втория на първия етаж?

Отново се сетих за тайнствената врата в дъното на коридора...

Качих се на втория етаж и като се уверих, че в коридора няма никого, приближих до тайнствената врата и бързо натиснах дръжката. Вратата неочаквано подаде. Помещението напомняше килер — пълно с чекмеджета и шкафове. Имаше само един начин да се излезе — през прозореца.

Почувствувах се особено: ако стаята не е заключена, значи в нея няма нищо подозрително. Вчера тук би могъл да влезе някой от санитарите. Но тогава защо бе подчертаният интерес на Затл към тази проклета врата...

След минута колебание аз отворих един от шкафовете и тутакси скочих. От шкафа ме гледаше човешко лице. *Моето* лице! В следващия

момент разбрах, че това е огледало, но първото впечатление беше зашеметяващо. Защо е било необходимо да се слага огледало във вътрешната стена на шкафа?

Вторият шкаф беше празен, третият също. С това би трябвало да свърша, но нещо ме накара да отворя четвъртия. Гледаше ме лице, но този път не моето! Това беше Затл! Той стоеше в шкафа с пръст на устните, като че ли ми заповядваше да мълча. В този момент се чуха стъпки по стълбите. Аз затворих шкафа и бързо изтичах в коридора.

Към мен се приближаваше група от няколко възрастни мъже. Накрая, като потриваше нервно очилата си, се влачеше Квин. Аз минах равнодушно край тях и се стараех да не задържам погледа си върху цивилно облечения полковник. За моя изненада той неочаквано спря, внимателно се взря в мен и възкликна:

— Честна дума, това е Крайс! Ей богу, Крайс! — и като се обърна към Квин, обясни: — Това никак не очаквах, никак! Стар познат! Нещо сериозно, докторе?

Квин престана да търка с кърпичка очилата си и като ги намести на носа си, разтвори ръце:

— Още не мога да кажа... Крайс е тук само от един ден и е под наблюдение. Ако искате да поговорите, не възразявам...

— Но да, да, разбира се! — лицето на полковника разцъфна в усмивка. — Дяволски дълго не сме се виждали!

Той ме прегърна и ме погледна топло в очите.

— Е, как е, старче? Надявам се, че ме помниш? Тук съм по работа. Инспекция от Космед. Но колегите ще минат и без мен. Всеки ден не се случва да срещнеш човек, когото не си виждал повече от сто години!

Квин не скри удоволствието си, че ще се избави от един член на неприятната за него комисия. Изглежда, че не се придържаше много към инструкциите, защото явно нервничеше.

Спускайки се по стълбата, ние с полковника водехме оживена беседа, като че ли наистина не сме се виждали сто години. Едва когато се отдалечихме достатъчно, той измени тона.

— Какво има, Крайс? Нямаме много време, по-кратко.

— Отлично разиграхте сцената на срещата ни! — казах аз. — Имам известни съмнения...

— Това още не е повод — прекъсна ме той.

— Знам, но те са особени съмнения. Първото вие разсеяхте със своето идване...

— Не разбирам.

— Аз мислех, че... че са ме затворили тук със същите съмнения и основания, както и останалите, или нещо дори по-лошо...

— Е, е! Нима мислиш, че сме способни на такива шеги? Заради някакви си комплекси вдигна такава тревога, като че ли си открил бог знае какво. Мисля, че разбираш — такъв номер втори път няма да мине! Ние сигурно сме разтревожили Квин и пациентите му, а това няма да помогне на работата.

Обясних му, че имам все пак някакви данни и му разказах за Затл.

Полковникът се намръщи и поклати глава:

— Информацията взехме от Космеда. Казаха ни, че Затл се е върнал с Брант. Напоследък работил на Луната...

— Моля ви да проверите още веднъж. Мисля, че той работи още там или...

— Разбирам. Ти мислиш, че Затл е изчезнал... а някой се представя за него? Добре, ще проверя.

Полковникът беше недоволен. Той мълча дълго, обмисляйки моето съобщение.

— Кажете, освен вас и Сато, никой ли не знае за мисията ми? — попитах аз.

— Нещичко е известно на шефа на Космеда.

— А сигналите? Кой първи ги откри?

— Вече ти казах: регистрирани са от изкуствен спътник, а са се заинтересували за тях работниците от Корада. Веднага след това целият материал пристигна в Космоцентъра.

— Така или иначе минало е през много ръце и едва ли би могло да се смята за тайна?

— Изглежда, че си прав.

— Експедицията на Брант, в която е участвувал истинският Затл, не е стигнала, доколкото ми е известно, Фамалгаут.

— Да. Те се върнаха по технически причини.

— Още един въпрос — спомних си аз. — Преди това не е ли имало подобни сигнали? Имам предвид случайни наблюдения,

например от борда на някой ротоплан, който е прелетял над тази част над Тихия океан.

— Не. Впрочем от година вече полетите над острова са забранени по искане на Квин. Той твърди, че шумът на двигателите влияе зле на пациентите. Квин има големи връзки в Космеда.

— Какъв род връзки?

— Няколко негови приятели заемат високи постове. Той е лекувал... някои от тях.

Полковникът тръгна към къщата. Аз вървах след него, разбирайки, че разговорът е свършил.

— Продължавай работата си, Крайс — каза той полугласно. — Ако не разбереш нещо до една седмица, ще те вземем оттук. Около острова са настанени плаващи ретранслационни станции, които предават данните за появяването на гама-сигналите. Ловят ги всеки ден, приблизително в едно и също време.

— Как мислите — попитах аз, — възможно ли е да се управлява някого на Земята от разстояние двадесет и няколко светлинни години? Мисля, че не. Дори само затова, че времето за пристигането на сигналите...

— Разбира се, ние отричаме това. Районът на Земята щателно се охранява.

— Мислите ли, че в нашата система се намира техен междузвезден кораб?

Полковникът не отговори. Бяхме се приближили до къщата.

* * *

Вече си събувах ботинките, когато Филип почука и каза, че докторът ме моли да сляза долу. Погледнах часовника. Беше десет. Наистина вчера докторът каза, че имал за мене някаква работа...

Излязох на коридора. От ключалката на вратата на Затл светеше.

Шляпайки с домашните си пантофи, аз се спуснах надолу. После свалих пантофите и като се мъчех да не вдигам шум, се върнах на втория етаж. Чаках, заслушвайки се около минута. Изведнъж вратата в края на коридора се отвори. От нея излезе Филип. Като ме забеляза, той се спря, затвори вратата и се приближи.

— Бяхте ли вече при доктора?

— Не. Току-що отивам.

Той се обърна и влезе в най-близката стая.

Намерих Квин в кабинета.

— Извинете, че ви безпокоя толкова късно — усмихнато каза той. — Няма да ви задържа дълго. Искаше ми се да попълня някои данни в досието ви...

Той се доближи до шкафа и като се надигна на пръсти, се протегна да вземе една папка. Не можа да достигне и аз реших да му помогна.

— Ето тази! — каза той, като подскачаше смешно.

Плешивото му теме се намираше на равнището на рамото ми. Аз му подадох папката. Той погледна в нея и ми я върна.

— Сбъркал съм. Малко по-наляво.

Вече протягах ръка, за да поставя папката на място, когато Квин се облегна с цялото си тяло на шкафа. Шкафът се заклати и се опря на стената, от която беше леко отместен. Машинално се хванах за полицата и в същия момент с крайчеца на окото си видях как статуята на атлета, която беше отгоре, се залюля. Вдигнах ръка, за да се предпазя, и отскочих встрани.

Бронзовата маса рухна право върху плешивия череп на Квин и като отскочи от него, с грохот падна на пода. Докторът се олюля и падна. Скочих, за да го подхвана, но той, като че ли нищо не е било, потърка темето си и стана от пода. Видът му беше ужасно обезпокоен.

На главата му нямаше нито драскотина! А аз с очите си видях как тежката статуя се стовари върху й. От това черепът трябваше да бъде най-малко разцепен.

Вратата широко се разтвори. На прага се появи Филип, а зад него — Руди, който носеше сгънатата носилка. Поглеждайки към нас и лежащата на пода статуя, те нерешително прекрачиха прага. Руди дори се опита да скрие носилката, като я опря на стената на коридора.

„Чули са шум и са изтичали... но защо носят носилка?“ — помислих аз, съвсем объркан. После изведнъж се усетих: „Лопатите! Лопатите! Липсата на следи! Те са копали гроб!“

Като се възползувах от объркаността на санитарите и нерешителността на Квин, който продължаваше да седи с глупава муцуна и да повтаря „нищо, нищо“, давайки при това тайно знаци на

Филип, аз рязко се наведох, хванах с две ръце доктора под коленете, повдигнах го и го хвърлих в краката на санитарите. Филип се хвърли към мен, но аз го ударих в стомаха. Той политна и падайки, повлече след себе си Руди. Двамата се повалиха върху Квин. Руди, който беше най-отгоре, стана пръв. В този момент зад гърба му в отворената врата се появи Затл.

„Край — помислих си. — Четирима са...“

Светлината изгасна. През слабата лунна светлина аз видях как Руди, ударен отзад, отново рухна върху надигащия се Филип. Раздаде се рязко изсвирване. Затл измъкна от халата си пистолет и се прицели в сплетените тела на пода. В този момент зад гърба му в мрака на коридора по пода се прокраднаха три бледи сенки като огромни мишки. Затл се обърна, стреля и с проклетия се понесе след тях към външната врата. Преди да се опомня, от купа неподвижни тела, лежащи сред стаята, се измъкнаха още три, точно такива светли кълба, и мяркайки се край отворената врата, изчезнаха в мрака на вестибюла. Тогава и аз изтичах навън. Още два пъти някъде зад живия плет изгърмя пистолетът на Затл, а след секунда и той самият изникна от ъгъла.

— Холеррра! — изрева той, хвана ме за ръката и ме вмъкна във вратата. — Дяволи! Адски създания!

Страшен рев раздра въздуха, по пода се посипаха стъкла и мазилка и в облачното небе избухна ослепително сияние... Ревът премина в оглушителен протяжен вой. Едва когато малко утихна, Затл пусна ръката ми и изскочи навън. Аз го последвах.

През ниските облаци просветваше петно, като че ли зад острова се беше появил втори, по-ярък месец. Светлият кръг избледняваше и намаляваше пред очите ни. Без да говори, Затл обиколи къщата. По поведението му разбрах, че дори да е могло да се направи нещо, сега вече е твърде късно.

На мястото, където чудесната леха обграждаше „паметника на космонавтите“, се чернееше петно изгоряла земя, в центъра на която зееше тъмна яма във форма на кръг.

— Минах се! — каза Затл. — Ама че умници! Вместо да замаскират, сложили космолета си в центъра на лехата...

В коридора Затл завъртя главния бушон и цялата къща светна. До кабината на Квин лежеше Лингард. Обърнах го на гръб и видях, че

коремът му е разпран. Наведох се над него и чак тогава видях, че вътре е празно.

Това е било чисто и просто кукла...

Също такива кукли на Квин и санитарите намерихме в кабинета. Куклите на Конти и Либнер се търкаляха на стълбите. Манекенът на Асвиц лежеше в количката му в стаята.

Кожата на куклите великолепно имитираше човешката. Лицата, върху които случайно бяха застинали гримаси, и сега изглеждаха като живи.

— Те бяха твърде малки и слаби, за да направят каквото и да било! — мърмореше Затл. — Скриваха се като психически болни. Това ги освобождаваше от необходимостта да помнят „своето“ минало... Интересно колко такива е успял да отпрати оттук „доктор Квин“... Отлична работа! — каза той с уважение, повдигайки за яката обвивката на Либнер, като я разглеждаше отвсякъде. — Виж, всичко се управлява отвътре, дори има място за „мишката“.

— А ти... от четвъртото отделение ли си? — нерешително попитах аз.

— Майор Тукс, на вашите услуги! — усмихна се мнимият Затл и застана „мирно“. — А ти? От полковник Кроне, от второто, нали?

— Отгатна. Сега си спомням къде съм те виждал: в щаба на отбраната.

— Ето докъде води излишната секретност и липсата на координация. От всички тукашни обитатели най-голямото подозрение предизвиквахме един на друг ние.

— Подозираше ли ме? — попитах аз.

— Разбира се.

— А аз тебе от първата минута... Ти се държеше странно, пък и това име...

— Това беше грешка. Попитах Затл би ли могъл някой да го познава тук. Той ме увери, че всичките му познати са умрели преди половин век.

— Значи все пак той е жив? Върнал се е от своята неудачна експедиция?

— Върна се.

— Е... какво, ще напишем рапорта заедно... Трябва да се доложи на ръководството.

— Не бързай. Все едно, няма да ги хванат. Ще преминат свръхсветлинната и търси вятъра в полето.

— Мислиш, че развиват свръхсветлинна скорост? Това е невъзможно!

— Господи, току-що си се върнал и веднага са те заврели тук! — засмя се Тукс. — Откъде би могъл да знаеш за теорията на Цвайщайн и за парадокса на тримата близнаци! Засега това са теории, които ние не можем да използваме на практика, но *те*...

— Да вървят по дяволите! — казах аз. — Мисля, че няма да се предадат така просто, ако нашата Земя е станала вече обект на възжеленията им...

Ние бавно вървахме по коридора на първия етаж, когато изведнъж аз си спомних:

— Слушай, Тукс! Сега вече би могъл да кажеш какво правеше вчера в шкафа?

— Къде? — Тукс се спря като закован.

— В шкафа, в тази стая!

Той се откъсна от мястото си и побягна. Когато влязох с него в стаята, той стоеше пред разтворения шкаф.

— Но това е... огледало!

— Ти мислиш, че поглеждайки огледалото, съм видял... тебе? — казах аз със смях. — Отвори четвъртия шкаф.

От шкафа изпадна кукла. Тя имаше лицето на Тукс.

— А, дявол! — каза той. — Още малко и... — той замълча и излезе заедно с мене на коридора.

Когато минавахме покрай моята стая, аз отворих вратата и замрях: на кревата, покрита с одеяло, лежеше кукла. Това бях аз! Нов, новеничък...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве
46,47,48,49,50,51/1970 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.